

การศึกษานี้เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (Post Occupancy Evaluation หรือ POE) ของแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียง จ.ฉะเชิงเทรา ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายในการปรับปรุงของสำนักปลัด กระทรวงสาธารณสุข ด้านความพึงพอใจหรือที่เรียกว่า Hospital Accreditation หรือ HA โดยใช้กรณีศึกษาจากโรงพยาบาลโรงพยาบาลบางน้ำเปรี้ยว, สนามชัยเขต และ บางปะกง ทำการประเมินในด้านการใช้สอยของอาคาร (Functional Element of Building Performance) และในด้านองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Element of Building Performance) ผลจากการประเมินดังกล่าวจะนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยในเรื่องของ พฤติกรรมของผู้ใช้พื้นที่แผนกผู้ป่วยนอก, ความพึงพอใจ และ แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียง จ.ฉะเชิงเทรา

วิธีการศึกษา ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย, เชิงพื้นที่, เชิงบุคคล และวรรณกรรมเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อม หลังจากนั้นจึงทำการสำรวจพื้นที่, ถ่ายภาพ, จดบันทึก, สังเกตการณ์และสัมภาษณ์ในอาคารกรณีศึกษา และแจกแบบสอบถามกับผู้ให้บริการและผู้รับบริการ โดยกลุ่มตัวอย่างของผู้ให้บริการจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสำมะโน (Census) และผู้รับบริการจะใช้การสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อผู้ที่เคยเข้าใช้บริการแผนกผู้ป่วยนอก โดยทำการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic sample) และให้ผู้รับบริการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ข้อมูลในแบบสอบถาม แบ่งเป็นเรื่องของความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก, สภาพแวดล้อมภายใน, สภาวะแวดล้อม (แสง, เสียง, อุณหภูมิ และกลิ่น) และ ความพึงพอใจเกี่ยวกับเครื่องเรือน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจและค่าร้อยละ โดยวิเคราะห์ร่วมกับการสำรวจและวิเคราะห์สภาพพื้นที่ปัจจุบัน (Existing Condition) ผลจากการวิเคราะห์พื้นที่ทำให้ทราบถึง พฤติกรรมการใช้พื้นที่,

T162806

กิจกรรมการใช้พื้นที่, รูปแบบการเชื่อมโยงพื้นที่ และการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ และสามารถแบ่งกลุ่มพื้นที่ภายในแผนผังผู้ป่วยนอกออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพื้นที่ระยะใกล้, ระยะกลาง และระยะไกล

ผลสรุปของพื้นที่สภาพแวดล้อมภายนอก เกี่ยวกับระยะทางที่เกี่ยวข้องกับอาคารผู้ป่วยนอก แบ่งเป็น ระยะทางจากอาคารผู้ป่วยนอกถึงทางเข้า รพ. ไม่เกิน 50 เมตร จากที่จอดรถถึงอาคารผู้ป่วยนอก ไม่เกิน 15 เมตร และระยะทางจากร้านค้าสวัสดิการถึงอาคารผู้ป่วยนอก ไม่เกิน 22 เมตร และแบบอาคารผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียง ที่เหมาะสม คือแบบมาตรฐานเลขที่ 6168 ในด้านของสภาพแวดล้อมภายในแบ่งเป็นเรื่องของระยะทางเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกันแบ่งตามกลุ่มพื้นที่ระยะใกล้ ระยะกลางและระยะไกล โดยมีระยะทางในภาพรวมทั้งหมด ไม่เกิน 15 เมตร การสรุปเรื่องความกว้างของแต่ละพื้นที่ รวมถึงความกว้างทางสัญจร ความกว้างทางสัญจรหลักอยู่ในช่วง 2.40 – 3.00 เมตร ความกว้างทางสัญจรรองอยู่ในช่วง 1.50 – 2.50 เมตร ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การออกแบบจากการทบทวนวรรณกรรม หลังจากนั้นจึงทำการสรุปรูปแบบกิจกรรมและลำดับการเข้าใช้พื้นที่ ร่วมกับความกว้างของพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การจัดโซน (Zoning) และสุดท้ายทำการเสนอแนะแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมรวมถึงการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้อาคาร ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในระดับน้อยที่สุด ที่ผู้ใช้อาคารยอมรับได้

ABSTRACT

TE162806

This dissertation describes research undertaken within Out-Patient Department (OPD) of Community Hospitals with 60 beds in Chachoengsao province to assess Post Occupancy Evaluation (POE). Those hospitals in this research are related to Hospital Accreditation or HA, which is a policy from the Ministry of Public Health to develop Thai citizen's satisfaction on health services in specific areas. The researcher has chosen to execute this research from the case study of BangNamPreaw Hospital, SanamChaiket Hospital, and BangPakong Hospital in order to evaluate the functional and the behavioral elements of Building Performance. The result from this evaluation will lead us to the answers of the related interrogatory topics in this research, including OPD user's behavior, OPD user's satisfaction, and finally the guidance of how to settle the suitable environment for OPD in community hospital with 60 beds in Chachoengsao province.

The research has been conducted firstly by reviewing the policy, area, personal and environmental assessment literatures. Secondly, the researcher has inspected all associated areas by photographing, note taking, observing, interviewing and distributing questionnaire. Basically, the sample base of this research is the group of service providers and consumers of the OPD buildings, in which the researcher has decided to contribute the questionnaire by using census sampling method for service providers, and systematic sampling method for consumers. In both cases, all respondents will return their questionnaires to researcher via postal mail.

The collected information from questionnaire is divided into 2 main factors, including external environment and internal environment. The research uses the correlations research method to assess the relationship between variables in quantitative terms by using Mean value and percentage of user's satisfactions. Additionally, the result from the calculation will be analyzed together with the existing condition survey so that after getting and translating the data from the respondents, the researcher is able to understand user's behavior in the areas, activities in the areas, the relationship between areas, and the elements adjustment of the areas. Eventually, the researcher has separated the OPD area into 3 sections; distant, medium, and intimate section.

After conducting the research, the result has shown that the distance from the hospital entrance to OPD should not be further than 50 meters, whilst the distance from the car park area to OPD should not be further than 15 meters, and not more than 22 meters between OPD and the convenient store. The research can also conclude that the most suitable model for OPD building in community hospital with 60 beds is the standard model number 6168.

For the internal environment of OPD in overall distances between distant, medium and intimate sections, the research has shown that all the distances should not be further than 15 meters. On the other hand, the appropriate width of all major circulation should be between 2.40 to 3.00 meters, and the suitable width of all minor circulation should be between 1.50 to 2.50 meters.

From the result shown above, the researcher has found it very accompanied with the literatures review and decided to assess the type of activities, their priorities of accessing each area, together with the width of each area in order to do the area zoning. At the end of this dissertation, the researcher has finally presented the guidance to settle the suitable environment, embracing area elements adjustment to harmonize with user's behavior and satisfaction. In conclusion, the research will lead us to gain the minimum standard that will be acceptable to users.